

Kmetijska podružnica Žalec priredi v nedeljo dne 13. novembra t. l. v prostorih g. Rudolfa Janiča v Žalcu razstavo sadja in pre-davanje o sadjereji.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 5. novembra so pripeljali špeharji 76 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—13, špeh 14—15. Kmetje so pripeljali 9 voz sena po 90—100, 6 slame po 60—65, 18 voz krompirja po 1—1.50, 10 čebule po 3, česen 8—10, 43 voz zelja po 1—2. Kislo zelje 4, repa 2. Jabolka 2—4, hruške 3—5, slive 3—4, grozdje 2—6, celi orehi 4, luščeni 16—18, kostanj 1—1.25, pečen 5—6. Pšenica 1.75, rž 1.50, ječmen 1.50, kornjača 1.50, oves 1—1.25, proso 1.50, leča 6, fižol 2.50—3.50. Srna 1 kg 8—10, zajec 15—25, jerebica 8—10, fazan 12—15, kokoš 20—25, piščanci 20—55, gos. 35—60, puran 35—65, raca 15—20. Smetana 10—12, mleko 2—3, surovo maslo 22—24.

Živinski in svinjski sejem v Ptuj. Živinski sejem v sredo dne 2. t. m. je bil prav dobro obiskan. Prignanih je bilo 250 krav in telic, 178 volov in bikov ter 95 konjev, skupaj 523 glav. Prodanih je bilo 269 glav. Cene kravam: Din 1.25—3 za 1 kg žive teže, telicam: Din 2—4, volom 2—4, bikom 1.75—2.75. Cena konjem je bila po njihovi kakovosti od 100 do 2800 D za glavo. Veliko vprašanje je bilo po prvovrstnih volih za izvoz. — Svinjski sejem v četrtek 3. t. m. je bil istotam dobro obiskan. Cene svinjam so nekoliko poskočile in sicer so znašale pri prolenkih Din 6 do 6.50 za kg žive teže, pri debelih svinjah pa 7 do 8 Din. Plemenjski prašički so se prodajali od 60 do 200 Din.

Črnobradec.

Pomorsko tolovajstvo je najbolj cvetelo po morju krog otočja Antilov pred osrednjo Ameriko. Zapadnoindijski otoki so bili glavno oporišče Bukancev, ki so bili prosluli morski roparji, plenilci mest in so bili v tem oziru pravi nasledniki španskih tolovajev. Bukanci so izvajali pravo strahovlado, pola-

ščali so se celih pokrajin. Z ropom pridobljen plen je bil neizmeren. Iz izropanih obalnih mest so odnesli dragocenosti, zlato, dragulje, cerkvene zaklade in so skrili vse dragocenosti v naravne dupline in podzemeljske jame, katerih je vse polno na Antilskih otokih. Še danes je večina omenjenega otočja na glasu, da so tamkaj skriti zakladi, za katere zna le ustno izročilo. Na stotine iskalcev zakladov se je že trudilo po cele mesece s krampi in lopotami in v več skupinah, da bi odkrili skrite zaklade. O marsikateri družini, ki živi še danes v blagostanju na Antilih, pripovedujejo, da so obogatili njeni predniki z izkopanjem zaklada.

K najbolj priljubljenim revirjem iskalcev zakladov spadajo v Antilskem morju majhni otoki Leeward skupine, kjer je posedal Bukanec La Fitte kepe zlata in zlatnikov v vrednosti več milijonov, katere je skrnil ter zakopal. Na teh otočkih so resnično že večkrat zadeli na zakopane dragocenosti.

Eden najbolj znanih in grozovitih morskih in podeželskih roparjev je bil kapitan John Teach, imenovan Črnobradec. Imel je 14 žen. Pretežni del naropanega zlatega plena je prepeljal in skrnil ob obali otoka Jamajka, v bližini mesta Kingston. Ko ga je vprašal na večer pred roparskim pohodom, na katerem je bil ubit, eden od tovarišev, kje da je skrivališče njegovega zaklada, mu je odgovoril Teach: »Razen hudiča in mene ne zna nikdo, kje leži pod zemljo zakopan moj denar. Ako te vožnje ne bom preživel, ostane lastnik zaklada peklenšček.« Kralj pekla poseda Črnobradčevo zlato še danes, ker ga še niso odkrili kljub neprestanemu stikanju in iskanju.

Glavno taborišče Črnobradca, še danes ohranjena bukanska trdnjava Sv. Tomaž na Jamajki, je bilo že bogznaj kolikokrat prekopano od zlataželjnih iskalcev pod zemljo od tolovajske roke zakopanega zaklada.

*

DRUŠTVENE VESTI

Št. Peter pri Mariboru. Minister za kmetijstvo s svojim rešenjem od 29. oktobra 1932, št. 58.792 ni odobril prireditve zaprošene tombole, katero je nameravalo prirediti katoliško prosvetno društvo »Skala«. — Občni zbor našega prosvetnega društva »Skala« se vrši v nedeljo dne 13. novembra 1932, popoldne po večernicah v samostanski šoli. Že danes se vabijo stari in mladi Šentpeterčani, da se občnega zbora v prav obilnem številu udeležijo.

Št. Peter pri Mariboru. Občni zbor prosvetnega društva »Skala«, ki se bo vršil naslednjo nedeljo, bo združen s 30letnico ustanovitve društva. Popoldne bo slovesno cerkveno opravilo s pridigo, popoldne po večernicah pa bo v samostanski šoli občni zbor, združen s poročili odbornikov in slavnostnim govorom. Pridite!

Križevci pri Ljutomeru. Da ne bomo zaočnili za drugimi društvi in župnijami bo proslavilo naše Bralno društvo v nedeljo dne 20. novembra našega velikega Slomškega. Saj obhajajo tudi naša Slomškova dvorana svojo 20. letnico, odkar smo se prvič v njej zbrali v jeseni leta 1912. Spored bo obsegal slavnostni govor o Slomškem, katerega bo govoril g. Jerebič iz Maribora, pevske točke, deklamacije ter ljubko narodno igro »Pri kapelici«. Domačini in sosede, oddolžimo se spominu velikega Slovenca Slomškega, ter pojdemo vsi takrat v Slomškovo dvorano. Bog živi!

Velika Nedelja. Na Martinovo nedeljo igra tukajšnje prosvetno društvo v društveni dvorani žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Začetek ob treh popoldne. Prijatelji naše prosvete pridite!

Št. Pavel pri Preboldu. Naše Katoliško izobraževalno društvo priredi na Martinovo nedeljo dne 13. novembra popoldne ob treh v Društvenem domu v Št. Pavlu pri Preboldu priljubljeno ljudsko igro s petjem v treh dejanjih »Pri kapelici«.

Polzele. Katoliško prosvetno društvo vpripori v nedeljo dne 13. t. m. igro »Krispin in Fridolin« in burko »Boira nerga«.

svetnik, katerega iščeva!« Ako bi pa ne ubogala, ali poskusila pobeg, me bo pobil na smrt. Vzel je nož v roko, predno se je naslonil na mojo ramo.

Pot je bila dolga. Iz ene ulice sem videla veliko vodo, mislim, da je bilo morje. Rekel mi je: »Tako je bova pred hišo, kjer sedi modri.« Že sem ga tudi zagledala. Tako me je bilo strah, da nisem spravila glasu iz sebe. Do besede me je pristilil moj spremljevalec z nožem in po možnosti glasno sem zakričala:

»Oče, glej! Tam le gori sedi svetnik, katerega iščeva!«

Kačji zarotovavec je padel na zemljo in prosil, da rabi 2000 rupij. Modri je pozval drugega in ta je prinesel denar. Morala sva čakati. Mislim, da je ogoljufal kačji mož svetnika in še onega drugega, ki je odhitel po denar. Pograbil me je za roko in ker sem se zganila, me je ranil z nožem. Ko je pobasal denar, sva se vrnila. Sva že bila skoraj tukaj, ko je prišel drug mož, ki je pripovedoval, da se je vse posrečilo, on že ima dijamante. Ne vem, zakaj je to rekel, a kačji za-

rotovalec je bil sporočila zelo vesel. Spremljal je nas semkaj, in sedaj, Rama, sem zopet pri tebi. Najbrž nisem storila nič hudega. Bova morala pozneje že vprašati patra.

Rama je objel sestro in opazoval njene rane. Umival jih je tako dolgo, dokler niso nehale krvaveti. Bil je nepopisno srečen, ker je imel Sito zopet pri sebi, da je pozabil na lastno trpljenje in celo na listič.

Pa se je le domislil s tolikim zaupanjem popisanega papirja in je vprašal sestro:

»Ali si ga vrgla?«

Sita ga je debelo pogledala in rekla:

»Ne, nisem mislila na to. Preveč sem se bala!«

Rama se je užalostil, a saj je imel ljubo sestro ob svoji strani.

Ko je pa preiskala predpasnik, lističa ni bilo nikjer. Gotovo ga je zgubila med potjo.

Novo upanje je zasvetilo dečku.

Ako je bil listič pobran in oddan policiji! Še enkrat je preudaril celotni položaj. Začasno ni bila podana nobena možnost rešitve. Postalo mu

likana so že dogotovili posebno lopo, ki je strogo zastražena od kordona rdeče vojske. Zrakoplova ne bodo gradili delavci, ampak sami izbrani inženjerji. Začetkom leta 1933 se bode popeljal graditelj inženjer Ziolkowsky z zrakoplovom v stratosfero.

Najstarejša bojna ladja.

Lesene ladje imajo večkrat dolgotrajnejše življenje, kakor bi človek pričakoval; so dostikrat trpežnejše, nego najtežje jeklene križarke. Še dandanes plove po morju angleška ladja »Implacable«. Spuščena je bila v morje od francoske ladjedelnice leta 1789. Ob krstu je prejela

Št. Janž pri Velenju. Dne 13. novembra ob 3. uri popoldne se bo igrala v novi dvorani igra »Pri kapelici«. Pričakujemo obilne udeležbe!

Vojnik. V nedeljo dne 13. novembra igra naše društvo igro »Martin Krpan«.

Nekaj o mesecu.

Obraz meseca poznamo deloma zelo natančno, a samo deloma, kajti 41 odstotkov njegove površine nam ostaja nevidnih. Mesec se vrti namreč tako, da nam kaže vedno isto stran svoje površine in le zaradi nekkih nihlajev vidimo tudi delček nasprotni strani, ki nam bo pa v ostalem popolnoma nevidna in neznana, dokler se človeški tehniki morda ne posreči izumiti vozila za polete v vesoljnost. Za sedaj se moramo zadovoljiti z vsekakor izdatnimi podatki, ki so jih o mesecu dognali zvezdoslovci.

Nekoliko številčk: Mesec je oddaljen od zemlje 345.000 do 400.000 km; njegov premer znaša 3500 km, torej okroglo tri enajstine zemeljskega premera. Njegova masa znaša končno okroglo 1 osemdesetinko zemeljske mase. Ozračja naš nebesni spremljevalec nima, ker je njegova privlačnost tako majhna, da bi ga ne mogel pridržati. Tudi vode nima in s tem temeljnih pogojev za kakšno organsko življenje. Le samo v globinah največjih žrel bi lahko živeli morda kakšni nizki organizmi (alge itd.). Površina meseca je torej strahotna puščava peska, lave itd., vanjo so zajedeni stotine kilometrov široki lijaki, ki jih obdaja do 7500 m visoko gorovje. Mesec ima okrog 600 gora s preko 2000 m. Že s prostim očesom spoznamo gorovja, namreč svetle lise na mesecu, temne lise pomenijo nižave. Gorovja na mesecu so večinoma čudne, okrogle tvorbe s premerom do 300 km. Nešteto je takšnih »žrel«, ki merijo 1 do 40 km v premeru. Prvotno so mislili, da so vulkanskega izvora, a zdaj prevladuje mnenje, da so nastali

pod udarom padajočih meteorov. Celo na zemlji, ki jo vendar zelo dobro ščiti ozračni plašč, imamo takšno, 1 km široko žrelo, ki so ga ustvarili meteori. To je Canon Diablo v Arizoni (Severna Amerike).

O razmerju med mesecem in človekom ne veniti moderna znanost veliko povedati. V nekem oziru igra mesec v praksi veliko vlogo, namreč v oziru pti me in oseke, ki nastajata pod privlačnostjo meseca. Nastoj obeh pojavov se da natančno izračunati in je za plovbo seveda izredne važnosti. Kako vpliva mesec na vreme, o tem smo še malo poučeni in je veliko vprašanje, ali povzročajo lunine mene spremembe vremena. Znano je, da vpliva mesečina baje na »mesečnike«, bolnike, ki imajo navado, da v spanju vstajajo in opravljajo stvari, o katerih ničesar ne vedo, ko se prebudijo. Tudi druge bolezni so baje pod vplivom meseca. — Zelo važen je mesec kot činitelj našega časovnega štetja. Še danes delimo svoje leto v »mesece«, tedne itd. v glavnem na osnovi luninih men.

Št. Peter pri Mariboru. Dežavno vreme nas silno moti pri spravljajanju zadnjih jesenskih pridelkov. Otožno jesensko vreme je bilo tudi na dan Vseh svetnikov. V obilnem številu so se župljani udeležili popoldanske cerkvene svečanosti in procesije na počivališče naših rajnih k Materi božji na Gori. Mrtvaška opravila je opravil naš dušni pastir župnik č. g. Tkavc ob asistenci g. p. Žige. Cerkveni pevski zbor je zapel ob pokopališki kapelici žalostinko, moški pevski zbor pa še posebej z občutkom ganljivo »Oj Dobrodo, slovenskih fantov groba«. Nekaj pa se je opazilo, mnogo grobov je bilo zapuščenih. Mladi rod kaj rad pozabi na svoje roditelje in dobrotnike. So pa tudi zgledi ljubezni in hvaležnosti, ki se segajo preko groba.

Št. Peter pri Mariboru. Smrt zadnje čase pridno kosi. Zbira si mlade in stare. V Hrenčci je umrla posestnica Vračko Terezija, stara komaj 42 let. V Celestrini pa je umrl bivši viničar Mulec Anton v visoki starosti 81 let. Rajni je živel v veliki bedi in pomanjkanju in kot tak je tudi umrl, zapuščen. — S trgatvijo smo končali. Količina in kakovost je večja, odnosno boljše od lanske. Šentpeterski vinogradniki so se dogovorili, da vinskega mošta pod 3 Din za liter ne bodo prodajali. Tako je tudi prav. Naj bi se tega sklepa oprijeli tudi vinogradniki iz drugih krajev.

Zimica. Na misijonsko nedeljo popoldne je bil na župnijskem pokopališču pri Sv. Barbri v Slov. goricah pokopan 81letni posestnik Neuvirt Karol. Rajni je bil globokoveren mož, skrben gospodar, marljiv kot čebelica ter uslužen sosed, vsled česar je užival pri soobčanih ugled in spoštovanje. Pogrebni sprevoz od hiše žalosti do cerkve, oziroma do pokopališča je vodil vlč. g. župnik J. Potočnik. Na sedmini za rajnim se je nabralo za katoliške misijone lepo svoto 140 Din. Vsem blagim darovalcem »Bog plačaj!«, rajnemu pa mir in pokoj!

Marenberg. Novic je tu pri nas vedno dosti, samo to je, da jih tukajšnji »Gospodarjeva« dopisnik zelo malo zve. Zato pa zbira te vesti toliko časa, da se mu zdi vredno, da se pred nje natisne Marenberg, čeravno morajo bralci, ki jih marenberške vesti zanimajo, nanje precej dolgo čakati. — Zadnje čase je smrt izbirala med ljudmi z nad 40 leti, ki so razen enega vsi iz trga. Na starostni oslabelosti je umrla 80letna prevzítarica Marija Rojak, ki je leta 1923 obhajala zlato poroko. Ponesrečil se je 41letni Pavel Brezovnik, dimnikarski pomočnik pri g. Sehaerju. Bil je nekaj časa v slovenjgraški bolnici. Vrnivši se domov, se je nanovo prehladil in umrl. Po več kakor polletni bolehanju, odrevenelosti desne strani telesa, posledici možganske kapi, je izdihnil dušo 70letni delavec Anton Špes. Starost 46 let je dočakala soška tukajšnjega trgovca in postojnika Marija Langeršek. Radi reka je bila — mesecev navezana na bolniško posteljo. K poslednjemu počitku so jo pospremili razen domače duhovščine še gg. župnika iz Remšnika in Brezna, Vid Pavlič in

ime »Duguay-Trouin«. Udeležila se je pomorske bitke pri Trafalgaru 21. okt. 1805, kjer se ji je posrečilo, da je ušla zmagovitemu brodogovju angleškega admirala Nelsona. Kmalu po srečno uspelem pobegu pa je bila zajeta od angleških ladij. Omenjena ladja je najstarejša bojna ladja na celim svetu. Na Angleškem zbirajo prostovoljne prispevke, s katerimi hočejo »Implacable« preurediti v šolsko ladjo.

Japonski pojmi o časti.

Iz Tokija, japonske prestolnice, javljajo naslednje: Trobentač japonskega polka Tsu-rumatsu Tsuruoka bi

je jasno, kaki lopovi da so bili njuni stražniki. Prigoljufati so hoteli denar. Da se niso zadovoljili z 2000 rupijami, je bil dokaz dejstvo, ker še niso ostavili Bombaya. Zadeva z dragulji je tudi bila sumljiva. Mislil in tuhtal je, kako bi jim prekrizal peklensko zlobne nakane. Iztrgal je iz zvezka drugi listič, na katerem je opisal Sittin doživljaj. —

Prisvetilo je drugo jutro.

Vrč za vodo je bil prazen. Mnogo vode sta porabila včeraj za izpiranje ran in sta čutila žejo. Rama je trkal brezuspešno na vrata. Pograbil je vrč, ga pognal z vso močjo v vrata, da se je raztreščil z glasnim ropotom. Nikdo se ni oglasil. Vrgel je po tleh še skledo za riž. Učinek je bil istotako brezuspešen kakor pri vrču. Na tleh je ležal le kup črepij.

Očividno ni bil nikdo doma, bila sta nezastražena.

Prilika se je nudila za pobeg.

Hrepeneče je pogledal proti oknu. Ko bi že bil enkrat gori, da bi lahko poskusil odpornost

železnega omrežja. Skušal se je pognati s skokom do okna, a bilo je le previsoko.

Ko bi imel pri sebi nož, da bi izdolbel v steno stopnice. A stoj! Mogoče bo šlo s črepijnami.

Pobere črepijo in postrže omet s stene. — Kmalu se prikaže rujava opeka. Z držajem od vrča kraspa po opeki, ki se uda in že je napravljena luknja, v katero lahko porine stopalo svoje noge.

Sita mu pomaga in oba sta z mrzlično pridnostjo na delu.

Če ju le ne bo kedo zasačil!

Kmalu mora Rama sam delati. Prosto ima le še eno roko. Z nogami že stoji v izkopanih luknjah in kraspa višje. Počasi se dviga in že sedi na oknu, pa železne palice kljubujejo njegovim močim. Tudi te mora razkopati. Kmalu vidi, da ta posel ni pretežaven. Ko je že razrahljal omrežje, ga pokliče Sita:

»Rama, skoči z okna, čujem glasove!«

Liki blisk je mladelec na tleh in prisluškuje. Da, to so glasovi. Spozna Šefkijo, služabnika.